

Üks väike
valge tuvi

LILLE ROOMETS

Ühes väike
valge tuvi

TÄNAPÄEV

Raamatu valmimist on toetanud Eesti Kultuurkapital

Toimetanud Margot Visnap
Kujundanud Liis Karu

© Lille Roomets

© kirjastus Tänapäev, 2019

ISBN 978-9949-85-451-6

www.tnp.ee

Trükitud AS Pakett trükikojas

1.

Neljapäev, 2. november 2017, kell 18.30

Karksi-Nuia keskväljak, kohvik Kaseke

Külm valge viha vahutas mu sisemuses, aga ma teadsin, et suudan seda tunnet peita nagu ma kõike muudki endas peita oskasin. Mu häälepaelad olid hirmust, vihast ja solvumisest kanged. Teadsin, et ma ei saaks piiksugi välja, kui ma ka üritaksin nende peale karjuda. Manasin selle asemel näole ilme nagu ei läheks nad mulle üldse korda ja keerasin selja. Lahkusin püstipäi ja väarika aeglusega, silmad lakke suunatud, et pisaraid tagasi hoida ja proovisin igati jätta muljet, et mind ei huvita, ma ei karda neid. Kuulsin selja taga irvitamist, kuid ma ei keeranud ümber.

„Don't Look Back in Anger” kummitas peas ühe vana laulu pealkiri. Ma ei teadnud, kas olin seda kuulnud raadiost või oli see pärit mõnelt vanalt CD-lt. Ma isegi ei mäletanud selle laulu viisi, aga see lause tundus müstiliselt mõjuvõimsana.

Võibolla teie ei saa aru, miks vihaga tagasi vaadata ei tohi, aga mina sain – tagasi vaatamine oleks tähendanud enese nõrkuse väljanäitamist ja need, kellele selja pöörasid, oleksid aru saanud, et on sinust üle. Nad oleksid hakanud sind piltlikult öeldes elusalt nülgima: iga alanduse ja solvanguga oleksid nad su kaitsvat kihti maha kraapinud kuni oleksid nende ees oma alanduses ja häbis ihualasti olnud.

Mina ei vaadanud tagasi. Iga sammu ajal lugesin mõttes oma enesevalitsemist hoida aitavat mantrat, samas tempos ka sügavalt sisse ja välja hingates: „Üks. Väike. Valge. Tuvi. Lendas. Üle. Inglis-maa.”

Iga kriim tumepruuniks värvitud kohvikuseintel ja iga auk helehallides põrandaplaatides oli mulle tuttav, olin neid küll ja küll lapiga puhtaks nühkinud. Laud mu selja taga, kus see vördjakari istus, asus otse kohviku välisukse kõrval. Minu ees, teises kohviku otsas, on vasakul pool naturaalsest puidust lett, mille omanik oli kohalikul puusepal kokku lasknud klopsida, ning paremal pool kööki viiv valge uks. Päästva köögiukseni oli välisuksest lugedes kakskümmend kuus sammu. Kakskümmend kuus väga pikka sammu: „Inglis-maa. Oli lukku. Pandud. Luku. Võti. Katki. Murtud. Mitu. Seppa. Seda. Paran-dama. Peab. Ütled. Sina. Vana...”

Kuigi üritasin mitte vaadata leti poole, reetmaks oma nõrkusetke, teadsin, et ma feilisin. Köögiust avades tundsin, kuidas leti taga istuva kohvikuomaniku ainitine pilk põletas mu abaluudesse kärssavaid auke, mis kindlasti samasugust

luuhaisu välja ajama hakkasid nagu nõukaaegsete hambaars- tide puurid isa mälestustes. Kõõgis toetasin selja vastu ust, hingasin välja ja ütlesin vaikselt viimase sõna: „Tatinina”.

„Ah? Ütlesid midagi?” pistis kokatädi Anne pea külmkapi ukse tagant välja. Ta tõstis seal erinevaid suuri plastkarpe ringi.

„Ei,” vastasin talle.

„Ma oleksin võinud vanduda, et sa midagi ütlesid. Siin üksinduses võib ikka päris lolliks minna,” naeris Anne.

Selline oligi minu elu. Kõik need kuusteist aastat koosne- sid taolistest *catwalk*’idest, kus ma tuima nägu pähe manades kõik oma tunded alla surusin, vait olin ja tundetult edasi lii- kusin. Kuni mõne päästva nurgataguse või ukсени, mille taha varjudes võisin maski eest võtta ja raevuhoo või pisarad val- landada. Praegu ma aga karjuma või peksma hakata ei saanud. Ma ei olnud veel üksi, aga ma olin siiski turvalisemas kohas.

Kujutasin endale ette, et olen indiaani sõdalane, kelle näost ei tohi ühtegi emotsiooni välja paista ega kurgust ükski reetlik piuks välja kostuda. Vaikimine ja ükskõikne näoilme olid kilbiks nende asjade jaoks, mis mu elu põrguks muutsid. Kuidas neid kutsutigi nüüd... Ahjaa – teised inimesed! Mis siis, et ma üritasin mitte kuidagi silma paista – ainuüksi mu välimus oli piisav, et selle kallal norida.

Enda arvates olin indiaanlaslik: pikad mustad juuksed ja tõmmu nahk, mis suviti kergesti päikest peale võttis ning Nuija järve ääres päevade kaupa päevitavates kahvanägudes kadedust tekitas. Aga teised paistsid minus rohkem Nukit-

samehega sarnasust leidvat. Teate ju küll: „Nuki, uu!”, „Me võtame ta kinni ja peseme puhtaks!”, „Ja sarved viilime maha!” jne. Tapvalt naljakas. Surnuks võib naerda lausa. Ha. Ha. Ha. Faking idioodid!

Kes kurdab, et teismelisi on raske kasvatada, katsugu ise teismeline olla. Miskipärast unustatakse see täiskasvanuikka jõudes ära. Mida rasket on täiskasvanu olemises, ah? Tee, mida tahad, mine, millal tahad ja kuhu tahad. Mitte keegi ei keela, kuhu ja millal võid minna. Mitte keegi ei saa su rahakasutust piirata või mõliseda, et miks sa seda lolluste peale kulutad. Mida kuradit peaks tähendama, et kui suureks kasvad ja ise raha teenima hakkad, siis saad aru? Millest siin aru saada on? Kas vabaduse sünonüümina kasutavad täiskasvanud sõna eluraskus või? Ah? Või käib mul peas kohe klõps kui 18 saan ja aju hakkab mingis teises infovõrgus töötama? Vaevalt küll!

Tundsin, kuidas linki mu selja taga alla vajutati ning astusin ukse eest ära. Sisse astus kohviku omanik Sass, kes üldiselt vaid siis kööki tuli, kui süüa või kellegagi mõliseda tahtis. Tema näo järgi otsustades ta külmpapist makrasalatit võtma ei tulnud. Köögis kraanikausi kõrval oli rebenenud pruuni nahkkattega baaritool, ronisin sellele istuma. Lasku tulla siis! Saan ühe õhtuga kõik sita omale kohe kaela, ehk on siis aasta lõpuni jälle mureta.

Pisarad hakkasid silmanurkadest reetlikult helkima ja põsed õhetama. Vihkasin seda punastamist. Kõik arvasid,

et ma häbenen midagi. Tegelikult oli see pigem viha pärast. Või teadmisest, et kohe läheb jamaks ja ma ei suuda olukorda kontrollida. Vahel keegi peeretas klassis ja isegi kui see pauk kostis minust kaugemal, siis hakati ikka irvitama minu üle. Et kuna mina punastan, siis järelt mina lasin peeru. Mõnikord piisas vaid suvalisest halvast lõhnast, kui ma juba õhetama hakkasin. Kohe hakkab keegi mind jälle peeretamise või pesemata hammaste pärast süüdistama. Vihkasin oma elu ja vihkasin ennast.

„Ma ei suuda enam!” kurtsin nõrdinult bossile, et ta ei arvaks, nagu oleksin teinud midagi, mida praegu häbenema pean.

Sass oli keskealine, meeldivate näojoontega, kuid oma pealaelt pooled juuksed ning füüsilise vormi kaotanud mees-terahvas, kelle pärast kohalikud vallalised daamid – ja ka mitte nii väga vallalised ja mitte nii väga daamid – kohvikut enne sulgemisaega külastasid ning leti äärde bossi tähelepanu püüdvalt sädistama jäid. Kui kauaks, see polnud mind kunagi huvitanud. Läksin töölt otse koju niipea, kui mulle luba anti. Praegu mul see võimalik ei olnud, tööpäeva lõpuni oli veel mitu tundi.

Purskasin kogu oma viha ja solvumise välja: „Need idioodid seal tagumises lauas arvavad vist, et omavad kogu maailma! Eriti seda kohvikut! Ja veel eriti selle ettekandjaid! Nad suhtuvad minusse nagu ma oleks mingi kuradi ori neil. Mina enam seda lauda ei teeninda, mingi nad perse!”

„Kerttily, mis sa arvad, kes sulle täna õhtul palka maksab?” küsis boss.

Mis küsimus see nüüd järsku oli??? Kas ta kavatses mind üksi kohvikusse tööle jätta ja ise ära minna või? Täna õhtul, kui oli tavalisest rohkem rahvast oodata, sest meie gümnaasiumil oli juubel ning kooli kokkutulek korraga tähistamisel! Ma poleks tavaliselt nädala sees tööl pidanud olemagi, ainult selle kooli kokkutuleku pärast oligi Sass mind tööle kutsunud. Kas ta kavatses nüüd tõesti mind siia üksi tööle jätta või?

„Kas sa pead ära minema? Mis mõttes, kes täna palka maksab?” uurisin ärevalt. Kui sellised tropid seal lauas istuvad, siis ma küll ei taha siia üksi teenindama jääda. Pangu juba parem kohvik kinni!

„Ei, ma ei lähe kuskile! Ma lihtsalt küsin, kust sinu arvates su palgaraha tuleb?”

Pfjuuu... Hingasin kergendatult välja. Vähemalt ei pea ma üksi kohvikusse jääma – see oli alati mu kõige suurem hirm.

„Ma arvasin, et sina kui omanik maksad siin palkasid,” pakkusin ainsa võimaliku vastuse. „Mis see on mingi trikiga küsimus või? Kogu aeg oled ju sina palga välja maksnud. Kas täna teeb Anne seda siis vä?”

Ma olin juba segaduses ning vaatasin abi otsivalt meie koka poole, kes oli vanemas keskeas ja ümara maavanaema tüüpi naisterahvas. Anne, kes parajasti nõusid pesumasinas välja võttis ja masinasoojasid õlleklaase käterätiga üle poleeris, raputas vaikides pead. Küllap ta juba teadis, millal on aeg rääkida või millal on aeg vaikida.